

THE DIRECTOR OF A KINDERGARDEN – AN EDUCATIONAL MANAGER

Snezhana Vacheva

Konstantin Preslavsky – University of Shumen – Bulgaria snezhana_vacheva@abv.bg

Abstract: In the article the author reviews the main functions of the director as an educational manager – planning, organising, coordinating, managing, controlling, and leading the educational, pedagogical and social activities in the kindergarten. Additionally, the article analyses other services, on which depends the pedagogical activity of the kindergarten.

Keywords: director, kindergardedn, education, manager

ДИРЕКТОРЪТ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА - ОБРАЗОВАТЕЛЕН МЕНИДЖЪР

Снежана Въчева

Шуменски Университет „Константин Преславски“ - България

Резюме: В статията авторът разглежда основните функции на директора като образователен мениджър – планиране, организиране, координиране, ръководене, контролиране, управление на образователната, възпитателната и социализиращата дейност в детската градина. Освен тях са анализирани и други негови функции, от които зависи ефективността на педагогическата дейност в детската градина.

Ключови думи: директор, детска градина, образование, мениджър

Важен аспект на модернизацията на предучилищното образование е осъществяването на иновации в неговото управление. Нововъведение, което се реализира в управлението на предучилищното образование, е въвеждането на делегирани бюджети. С тяхното навлизане в сферата на предучилищното образование се постави изискването за нов тип ръководители, които да притежават педагогически и финансови способности. Създаването на пазарно общество у нас, опитите да се децентрализира образованието и да се даде по-голяма автономия на детската градина създадоха възможности за превръщането на директора в мениджър. Новите обстоятелства поставят нови изисквания към ръководителите на детските градини.

Възлагането на допълнителни ангажменти на ръководителя, свързани с разпределянето на бюджета и назначаването на персонала, не отменя неговата роля за организирането и реализирането на педагогическия процес в предучилищното заведение. Независимо от това, че в редица детски градини се назначават заместник-директори, които отговарят за учебно-възпитателната дейност, директорът продължава да се явява образователен мениджър в детското заведение.

В края на миналия век се отпечатват първите публикации в педагогическия печат, в които директорът на учебни заведения се определя като образователен мениджър. Според Н. Жукова "педагогическият мениджмънт е комплекс от принципи, методи, технологии, организационни форми и технологични похвати на управление на образователния процес, насочен към повишаване на неговата ефективност" [2].

За да се изгради като истински съвременен образователен мениджър, директорът на детската градина трябва да познава управленската и предучилищната теория, нормативната и програмната документация и да притежава богат педагогически опит. Св. Вацов посочва, че "той трябва да познава различни управленски методологии, стратегии и подходи и да владее технологии и техники за управление на образователната институция, която оглавява" [1].

Основната цел на директора на детската градина като образователен мениджър е управлението на образователната, възпитателната и социализиращата дейност в детската градина. Това се осъществява чрез реализирането на следните управленски функции: планиране, организиране, координиране, контролиране. Освен тези функции той изпълнява и други. Успешното им релизиране също осигурява ефективност на педагогическата дейност в детската градина.

Важна роля в дейността на ръководителя заема осигуряването на условия за опазването и укрепването на здравето на децата, тяхното възпитание и обучение. В повереното му детско заведение ефективният директор се стреми децата да изживеят пълноценно своето детство и да са емоционално удовлетворени от живота в него. Важно направление в неговата дейност е организацията на образователната дейност в детската градина. Особено ценно е ръководителят да определя основните приоритети в учебно-възпитателната дейност и да предлага подходящи педагогически технологии. Много усилия той трябва да полага за осигуряване на приобщаващо образование на децата със специални образователни потребности и /или с хронични заболявания.

Директорът организира и координира дейността в детската градина. С помощта на педагогическите специалисти той реализира поставените образователни цели. Важна функция на управлението е организирането, чрез която се създават нормални условия за работа, постига се делегиране на права и задължения на отделните учители и взаимодействие между тях. За да функционира успешно детската градина като организация, се изготвя Правилник за дейността на детската градина. В неговото съставяне участва директорът, който го утвърждава и контролира изпълнението на отделните постановки в него. Ръководителят на институцията отговаря за учебната документация, свързана с неговата дейност. По правило той е председател на педагогическия съвет и следи за изпълнението на неговите решения.

От управлението на персонала зависи цялостната организация на живота на децата. Затова директорът трябва да определи правилно основните задължения на членовете на колектива и да създаде структура, в която те да могат да изпълняват задачите си ефективно.

Ефективността на педагогическото взаимодействие в детската градина зависи от физическата среда. Ръководителят полага усилия за създаването на развиваща предметно-пространствена среда в детското учреждение посредством привличането и разумното използване на различни форми на финансиране: бюджетни и извънбюджетни.

Реформите, които се осъществяват в управлението на предучилищното образование, се отразяват върху планирането на педагогическия процес в детските градини. Увеличава се броят на плановете в детското заведение и се обогатява тяхното съдържание. Директорът участва активно в разработването и изпълнението на стратегическия и годишния план. Той може да оказва помощ при съставянето на останалите видове плановете, но задължително проверява тяхното съдържание и контролира изпълнението им.

За да реализира успешно управленските си функции, директорът на предучилищното възпитателно заведение трябва да осъществява ефективен контрол върху педагогическата дейност на учителите. Това е едно от най-отговорните и тактичните му задължения. Чрез контрола се проверява състоянието на подготовката, хода и резултатите на педагогическото взаимодействие.

Ръководителят на детската градина контролира спазването на Държавните стандарти за предучилищно образование, прилагането на програмната система, по която се организира педагогическия процес в детското учреждение, изпълнението на указанията на висшестоящите органи и приетите решения на педагогическия съвет, свързани с повишаването на качеството на учебно-възпитателния процес. Той следи и за качеството на допълнителните педагогически и непдагогически услуги, които се реализират в детската градина. Контролът съдейства за получаването на информация за постиженията и слабостите в образователната дейност.

Новият закон за предучилищното и училищното образование определи още един нов ангажимент на директора на детската градина - атестиране на учителите и другите педагогически специалисти. То ще се извършва на всеки 4 години от атестационна комисия, определена от работодателя, съгласувана с педагогическия съвет, като в нейния състав задължително се включват представители на работодателя, на финансиращия орган в случаите, когато той е различен от работодателя, на педагогическия съвет, на регионалното управление на образованието. Целта на всяка атестация трябва да бъде определянето на професионалната компетентност на съответния атестиран [4].

Директорът организира ефективното управление на педагогическия персонал, като създава условия за повишаването на професионалната му квалификация и за неговото кариерно развитие. Планирането, координирането, управлението и контролът на дейностите за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти се осъществяват и от ръководителя. Важен негов ангажимент е да следи за натрупаните кредити от квалификацията на учителите, които трябва да бъдат за всеки педагог не по-малко от 3 за периода на атестиране. Това означава, че всеки учител трябва да има най-малко 48 академични часа квалификация, организирана от обучителни организации. В същото време той трябва да е участвал във вътрешноинституционална квалификация, за която не се присъждат кредити [3]. Благодарение на усилията на директора се повишава качеството на квалификационната дейност и осигурява възможности за кариерно развитие на педагогическите специалисти. За да организира ефективно дейността на персонала в детската градина, ръководителят трябва да притежава способност да работи в екип и да съдейства за неговото създаване. За да реализира съвременните си образователни функции, директорът трябва да притежава и други компетентности, професионални и личностни качества.

Успехът на управлението на детската градина зависи от сътрудничеството със социалните фактори. Директорът координира взаимодействията с тях. Особени усилия той полага в съвместната дейност между предучилищното учреждение и семейството. От ръководството ѝ зависи качеството на възпитанието и обучението на децата и формирането на педагогическа култура у родителите.

Важен ангажимент на ръководителя е да подготви необходимата документация и условия за инспектирането на предучилищното учреждение от Националния инспекторат по образование. Във връзка с това важно негово задължение е да осигури подходящи помещения и технически средства за извършване на инспекциите. Областите за инспектиране на детската градина и училището са: образователният процес и управлението на институцията [4]. Като организатор и ръководител той направлява усилията на целия персонал за успешното инспектиране. Оценката от инспектирането зависи не само от качеството на образователния процес, но и от взаимодействията със заинтересованите страни и управлението на физическата среда. Те са също важни индикатори за дейността на детската градина, реализирана под ръководството на директора.

Иновациите в управлението на предучилищното образование поставят нови изисквания към директора. Те са свързани с всички сфери на неговата дейност. Важни са правомощията на ръководителя на детското заведение, отнасящи се до педагогическата му дейност. Измененията в организацията и съдържанието на предучилищното образование и системата на управление определят съвременните му задължения. От успешната им реализация зависи качеството на предучилищното образование.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Вацов, Св. За компетентностите в професионалния опит на училищните директори.// Българско списание за образование, 2015, бр. 2.
- [2] Жукова, Н. Управление современным детским дошкольным учреждением. //Интернет-журнал "Талантливый педагог", 2014, бр. 5.
- [3] Закон за предучилищното и училищното образование.// Държавен вестник, бр. 79 от 13 октомври 2015 г.
- [4] Наредба 12 от 01. 09. 2016 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти. //Държавен вестник, бр. 75 от 27.09. 2016 г.